UDC 902.2(497.113 Sremska Mitrovica)(049.32)

СВЕТСКА ЕКСКЛУЗИВА: ИЗЛОЖЕН ЗЛАТНИ ПОЈАС СИРМИЈУМА

Први пут у историји златни аварски појас из околине Сирмијума, непроцењиво културно богатство првог реда, био је изложен јавности четири дана, од 23. до 26. новембра 2023. Изложба *Четири дана златног појаса Сирмијума* била је уприличена у оквиру традиционалне манифестације „Новембарски дани" којом се обележава слава заштитника града, Светог Димитрија, а поводом Дана Музеја Срема, који је на овај начин обележио 77 година постојања.

Посетиоци чекају у реду пред зградом Музеја Срема

Копча златног појаса Сирмијума

Свечано отварање изложбе светског значаја одржано је испред Музеја Срема на Тргу Светог Стефана 15. Изложба је организована под покровитељством Града Сремска Митровица и Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе са верским заједницама. Отварању изложбе присуствовали су градски и покрајински челници, бројни гости и грађани.

Изложбу је на Дан оснивања музеја 23. новембра 2023. отворио потпредседник Покрајинске владе Бранко Ћурчић истакавши да је Покрајински секретаријат за културу учествовао у финансирању овог пројекта са два милиона динара, а вредност пројекта је укупно пет, како би светска, али пре свега наша јавност могла да види ово културно благо.

Златни аварски појас пронађен је још 1992. године у атару, на тромеђи сремских села Чалме, атара села Дивоша на потезу према Старој Бингули. О његовом проналаску постоји велики број неутемељених теорија, али он је сада у поседу установе Музеј Срема. По процени стручњака артефакт је упућен у Београд на конзервацију и додатна испитивања, а Народни музеј, као врховни музеј у Србији, сматрао је да треба да припадне њима, после чега се тадашње руководство сремског музеја борило за враћање тог појаса у Сремску Митровицу. Врховни суд је 2007. одлучио да луксузни појас припадне Сремској Митровици, и он сада припада Музеју Срема.

Овај изузетни експонат, после 21 године од проналаска, светска али и домаћа публика могла је први пут да види. То је јединствен предмет, богатство које нема нико други у свету. Његова материјална али и културна вредност је непроцењива. Изложбу је пратио каталог у којем је садржан текст ауторке Јасмине Давидовић.

Претпоставља се да је појас највероватније нађен у некрополи „неке истакнуте личности, можда кагана или каганског наследника, али то није могло бити угврђено археолошким ископавањима, па се данас место

налаза узима са великом резервом. Можда су делови појаса били сакривени, као што се често дешава у случају неке опасности, али ни ову претпоставку није могуће доказати без сазнања о тачном месту наласка" (Давидовић 2023: 9). Датовање појаса је „хоризонт друге или треће четвртине VII века, баш као и сви остали пронађени на простору данашње Мађарске, а украшени масивном златном гранулацијом" (Исто). Место проналаска се узима са резервом јер, иако је наведен простор налаза 12 километара од велике аварске некрополе код Манђелоса, археолошка истраживања нису донела очекиване резултате.

Састављен је од десет златних копчи са дијамантским украсима, тежине око килограм и по, због чега је већ његова вредност огромна, али има и додатну вредност јер је уникатан и по својој техници израде. У питању је емајл техника шамплеве, рад византијских мајстора какав се више не може репликовати, што води до претпоставке да је могао да буде израђен и у Сирмијуму (в. Давидовић 2023: 11) који је био познат по дугој традицији израде предмета од племенитих метала.

Детаљ златног аварског појаса из Сирмијума

Изложени су елементи појаса: копча, пет псеудокопчи, велики језичак, појасни оков за качење, кружни појасни оков и гајка-појасни оков у облику малог језичка који су детаљно описани у каталогу изложбе. У медијима је ова изложба окарактерисана као права археолошка сензација. Међутим, аварски појас није у потпуности од злата, он садржи кристал гранат и стаклену пасту рађену у полихромном стилу комбинације златне, тамноплаве и мркољубичасте. Како коришћена техника израде византијских мајстора, због чега се претпостављало и да је израђен у Константинопољу, више не постоји као таква, израда реплике је због тога отежана,

али се у музеју надају и томе, без обзира на то што се, како закључује директор Андрија Поповић, историчар, баш овакав појас више не може направити. Део је монументалне гарнитуре. Научници историчари на темељу истраживања претпостављају да је с почетка VII века пре н. е. и да је припадао аварском кагану Бајану или његовим синовима; свакако, овакав појас могао је да носи само неко високог друштвеног ранга.

Експонат велике културне вредности привукао је велик број Митровчана али и многих гостију који су дошли како би могли да погледају овај археолошки артефакт јединствен у свету. Појас је сав у злату и дијамантима и представља врхунско умеће израде. Посетиоцима сликање и снимање експоната није било дозвољено. На снази су биле највише мере безбедности како налаже излагање експоната који је културно богатство првог реда. Посетиоци су најпре пролазили контролу као на аеродрому, уз детектор метала, и нису могли да користе ни мобилне телефоне. Улазак у простор где се експонат налази подразумева максимално задржавање пет минута и пет особа истовремено без личних ствари. Фотографије у овом тексту добијене су захваљујући медијима, пре свих порталу Сирмијуминфо из Сремске Митровице.

Детаљ са изложбе

Ово је предмет који је интернационални и непроцењив на глобалном нивоу. Његова вредност не варира у зависности од тога где се налази, и тиме је наша срећа још већа – што се налази баш код нас. Сремска Митровица и ова установа су бар током неколико дана изложбе биле центар света.

ЛИТЕРАТУРА:

Давидовић, Ј. (2023). *Авари и злато: златни појас из Музеја Срема = The Avars and gold: Golden belt from the Museum of Srem* [фото Слободан Максић ; превод на енглески Маријана Печеновић]. Сремска Митровица: Музеј Срема.

Слађана Миленковић
Висока школа струковних студија за
васпитаче и пословне информатичаре – Сирмијум
Сремска Митровица

UDC 061.2(71):1 Aristoteles(049.32)

uOttawa

A PERSONAL REFLECTION ON THE FOUNDING OF THE HISTORY OF THE CANADIAN ARISTOTLE SOCIETY (CAS)

Character of the Canadian Aristotle Society (CAS)

In the history of ideas, Aristotle's works have too often been taken as ancillary or as a propaedeutic to a further study, whether Religion, Theology, Politics, Economy, etc. This has undermined our ability to benefit from his approach to the most profound and pressing questions in philosophy. The purpose of this bilingual Society is to create a convivial, friendly, intellectually rigorous environment in which we can study the philosophical themes of Aristotle proper (e.g., *Metaphysics*, *Beta*). As Socrates says to Theaetetus, after having listened to the silence of his question, What is Knowledge?, "Come now, we are all first friends. Let us begin our investigation as such." Our goal, as far as possible, is to understand the philosophical problems highlighted by Aristotle and explore his methods and attempt to bring clarity to these philosophical problems. We try as much to understand Aristotle, his world, his presuppositions in order to appreciate his philosophical contribution and his general understanding of philosophy. In this sense, it is classical and speculative in nature. Our project should reflect an ambience of Eleutheria, the freedom of thought, unfettered by an exterior agenda. Of course, this Society does not deny the powerful trends in philosophy today. We will, in fact, do them a service by indicating and highlighting the demarcations between Aristotle and other schools of thought. The Canadian Aristotle Society (CAS) plays an important